

Այդ ատեն է նստել որ կ'կառուցուի այժմ իբրեւ Մանկապարտէզ ծառայող չէնքը, որուն վերնայարկը շաւրջ կէս դար կ'գործածուի իբր Մատուռ-աղօթարան Հասարակութեան, և ներքնայարկն ու շուրջի սենեակները՝ իբր բնակարան քահանայից և ժողովատեղի:

1883-ին, Տ. Գաբրիէլ Եպիսկոպոսի վախճանէն 17 տարիներ, և իր յաջորդին՝ Տ. Մեսրոպ Եպս. Սուքիասեանի հրաժարելէն չորս տարիներ ետքը, երբ Թափուր էր առաջնորդական աթոռը, Թագուր Փաշա Յակոբեանի նախաձեռնութեամբ և հսկողութեամբ, և իբր 6000 ոսկոյ ծախքով կ'կառուցուի ներկայ Ս. Պօղոս - Պետրոս Եկեղեցին, ազգապատկան նոյն դեմանին հիւլիս - արեւելեան մասին վրայ:

Այդ միջոցին, երեսուն և ինը տարիներէ ի վեր մեռած (1844), և, մատուռին առաջակողմի հրապարակին վրայ կեդրոնը, չքեղ դամբարանի մը մէջ թաղուած էր Պօղոս Պէյ Եռսուֆ (*), Եգիպտահայ գաղութին վերջին շրջանին պետական Հայ աւագանիին ռաւիւրան և քաջալերիչը, որ իր դիրքին բարձրութեան վրայ, օր մը չէր մոռցած իր հասարակութիւնն ու եկեղեցին:

Թէեւ անցած էին այսպէս արդէն բաւական տարիներ, բայց ժողովուրդը չէր մոռցած բարերարին երախտիքը, ու տաճարին շինութեան ամբողջ գումարն ինքնին արդիւնքն եղած ըլլալով անոր կազմակերպած և վերհսկած մատակարարական իմաստուն անսեռութեան, բարենկատ մասնուէր ունեցան, եկեղեցին նուիրել Ս. Պօղոս - Պետրոս Առաքելոց անունն, այս կերպով նոյն ատեն յաւերժացնելու համար անունն ու յիշատակը Պօղոս Պէյի և իր հարազատին Պետրոսի, որ նոյնպէս Զմիւռնիոյ մէջ և այլուր նշանաւոր էր եղած իր ազգօգուտ ծառայութիւններով:

(*) Եկեղեցւոյ շինութեան աւարտումէն վերջը, Պօղոս Պէյ Եռսուֆի ոսկերոսին փոխադրուեցաւ տաճարին հիւսիսակողմի արտաքին պատին կողքին, եւ վրան կառուցուեցաւ նոր եւ շքեղագոյն մարմարեայ դամբարան մը, հայերէն եւ Ֆրանսերէն տապանագրութեամբ եւ բանդակագեղ դրուագումներով: